

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه

۰۱ فبروری ۲۰۲۵

یونس نگاه

سراشیبی امارت، بدنامی و انزوای روزافزون ملاحبت الله

روز دوشنبه، ۲۷ ماه جاری میلادی فایل صوتی از ملاحبت الله نشر شد که در آن به فشارهای اخیر علیه خود واکنش نشان داده و گفته است تسلیم فشارهای شرق و غرب نخواهد شد. رهبر طالبان در این چند سال، دشمنان بسیاری در شرق و غرب، و در سراسر افغانستان، حتی در درون طالبان برای خود خریده است. نشانه‌هایی از ترس ملاحبت الله از افزایش دشمنان و سراشیبی امارتش دیده می‌شود. امسال برای او سال پردردسر خواهد بود. طالبان کوشیده‌اند با سرکوب داخلی و نرمش در برابر قدرت‌های خارجی، زمینه دوام حکومت خود را فراهم سازند. آنان بارها اعلام کرده‌اند که با هیچ کشور خارجی دشمنی دایمی ندارند و حاضر به دادوستد و همکاری با همه دولت‌های شرقی و غربی می‌باشند، مشروط به آن‌که در چگونگی اعمال امارت بر مردم افغانستان، کاری نداشته باشند. شاید ملاحبت‌الله و مشاورانش با یادآوری تاریخ قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم افغانستان تصور کنند که ترکیب استبداد داخلی و نرمش در برابر خارجیان، حتی اگر انزوای بین‌المللی به همراه داشته باشد، به دوام امارت یاری خواهد رساند. دو امیر مشهور قرن نوزدهم افغانستان، دوست محمد خان و عبدالرحمان خان، با همین سیاست مدت طولانی حکومت کردند و نقش پایدار بر دولت و جامعه این سرزمین برجای گذاشتند. آن سنت تا سال ۱۹۱۹ معتبر بود و با اعلام استقلال کشور از سوی امان الله خان به حمایت جنبش مشروطیت، پایان یافت. البته پس از آن نیز دخالت‌های خارجی و حکومت‌های استبدادی دامن سرزمین ما را رها نکرده و تاکنون در ایجاد حکومتی که به حقوق سیاسی و مدنی باشندگان احترام بگذارد، و در عین حال توانایی نمایندگی شایسته و مستقل از مردم ما را در جامعه جهانی داشته باشد، موفق نشده‌ایم. اما نه محیط داخلی و نه شرایط بین‌المللی برای تولد امیر دوست محمد خان و یا امیر عبدالرحمانی میسر است که بعد از امضای توافق‌نامه با یک ابرقدرت و چشمپوشی از حضور در عرصه بین‌المللی سال‌ها با خاطر جمع امارت

کند، فرامین دل‌به‌خواه صادر نماید، رقیبانش را حذف نماید، و هرگونه مخالفت را با شکنجه و اعدام پاسخ گوید، و عاقبت پیر شده در بستر بیماری بمیرد.

طالبان امیدوار بودند که برگشت ترمپ به قصر سفید فرصت معامله‌ای را فراهم سازد که در نتیجه آن امارت ضد آزادی، ضد زن و ضد تعلیم اگر به رسمیت شناخته نمی‌شود، برای سیاست‌های ضدبشری در داخل افغانستان تحت فشار قرار نگیرند. گفته می‌شود که هنوز امیر طالبان امیدوار است از طریق تماس و مذاکرات مستقیم با ترمپ در بدل همکاری‌های استخباراتی، دوام امارت خود را تضمین کند. اما در این راه او با دشمنان زیادی در میان طالبان، مردم افغانستان، کشورهای منطقه و سازمان‌های بین‌المللی مواجه است. مردم افغانستان برای حقوق و آزادی‌های بسیاری که از دست داده‌اند، سیاستمداران طالب و غیرطالب رقیب ملاهبت الله به‌خاطر قدرت، کشورهای منطقه به دلایل رقابت‌هایی که باهمدیگر دارند و نفوذی که در افغانستان می‌خواهند، و سازمان‌ها و فعالان حقوق بشر برای حمایت از زنان و دختران و دیگر اقلیت تحت ستم و تبعیض طالبانی، تخت امارتی را که ملاهبت الله آرزو دارد در قندهار برقرار سازد، بر نمی‌تابند. رقیبان داخلی‌اش با کارشکنی، نافرمانی و یا عدم همراهی، امارت او را به‌نبرد فرا می‌خوانند. سیاستمداران غیرطالب با مبارزه سیاسی و جبهه‌ئی در پی سرنگونی امارت او می‌باشند. کشورهای رقیب با دوری جستن از نزدیکی بیش‌از‌حد به ملاهبت‌الله و تماس و رابطه با منتقدان و زورمندان خارج از حلقه او، در تلاش‌اند برای افغانستان پس از امارت و یا پس از ملاهبت الله سرمایه‌گذاری کنند. روشنفکران، فعالان سیاسی و مدنی، و گروهی از رسانه‌ها و سازمان‌های بین‌المللی با نشر گزارش‌ها و برگزاری محافل و لابی علیه سیاست‌های ضدبشری طالبان، به‌خصوص حلقه ملاهبت‌الله، می‌کوشند آگاهی‌دهی کنند و فشارها را بر آن گروه متحجر افزایش دهند. نشر درخواست صدور حکم دستگیری و محاکمه ملاهبت الله از سوی دفتر خرنوالی محکمه جنائی بین‌المللی (دادستانی دیوان کیفری بین‌المللی)، نمونه برجسته و اثرگذار این تلاش‌هاست که منجر به بحث‌ها و واکنش‌های بسیار در میان طالبان و غیرطالبان گردیده است. سخنرانی اخیر ملاهبت الله که چند لحظه آن در اختیار رسانه‌ها قرار گرفته است، بی‌ارتباط به این اقدام خرنوالی محکمه جنائی بین‌المللی نیست.

اهمیت درخواست صدور حکم بازداشت و محاکمه ملاهبت الله

خرنوال کریم احمد خان، حقوق‌دان مشهور بریتانیایی پاکستانی‌الاصل که هنوز در خیبرپختون‌خوا اقلیتی دارد به تاریخ ۲۳ جنوری، تنها سه روز پس از تحلیف دونالد ترمپ، در یک پیام ویدیویی ظاهر شد و اعلام کرد که دفترش (خرنوالی محکمه جنائی بین‌المللی) دو درخواست صدور حکم بازداشت را به دفتر مربوطه محکمه جنائی بین‌المللی سپرده است. او در بیانیه کوتاهش گفت که دفتر او از ۳۱ اکتوبر ۲۰۲۲ تاکنون، طی بیش از دو سال تحقیق، جمع‌آوری اسناد، مصاحبه با قربانیان، مطالعه فرامین و اسناد طالبان، و همکاری متخصصان و سازمان‌های بین‌المللی توانسته است مدارک کافی تهیه کند که نشان می‌دهند ملاهبت الله رهبر طالبان و عبدالحکیم حقانی قاضی‌القضات آن گروه مسؤول جرایم علیه بشریت، و آزار و شکنجه مردم افغانستان به دلایل جنسیتی اند. متن آن بیانیه آقای احمد خان در ویب‌سایت رسمی محکمه جنائی بین‌المللی نیز نشر شد و در آن چکیده‌ای از یافته‌های دفتر خرنوالی محکمه جنائی بین‌المللی آمده است.

بر اساس آن بیانیه، ملاهبت الله و عبدالحکیم حقانی پس از به‌قدرت رسیدن در ۱۵ اگست ۲۰۲۱ در سراسر افغانستان دختران، زنان و کسانی را که از نظر جنسیتی با انتظارات ایدئولوژیک طالبان همخوانی ندارند (دیگرباشان) را مورد شکنجه و آزار قرار داده‌اند. این آزارها مستمر و همراه با محرومیت‌های شدید از حقوق اساسی از جمله تمامیت و

اختیار جسمانی، آزادی حرکت و بیان، تحصیل، آزادی در زندگی خصوصی و خانوادگی و تجمع خوانده شده است. دفتر خرنوالی محکمه جنائی بین‌المللی اعلام کرده است که براساس یافته‌های آنان هرگونه مقاومت یا مخالفت با احکام طالبان با قتل، زندان، شکنجه، تجاوز جنسی و سایر اشکال خشونت جنسی، مفقود کردن و سایر اعمال غیرانسانی سرکوب می‌شود. آنان وعده سپرده‌اند که بزودی درخواست‌های بیشتری برای بازداشت دیگر اعضای ارشد طالبان صادر خواهند کرد.

همراه با آن درخواست، دو سند نسبتاً مفصل دیگر در شرح سوابق و جزئیات دوسیه ملاحبت الله و عبدالحکیم حقانی نیز شریک ساخته شده که هرکدام ۵۱ صفحه دارد. با آن‌که بخش‌هایی از این اسناد برای حفظ امنیت شاهدان و منابع دفتر خرنوالی محکمه جنائی بین‌المللی حذف شده، اما مرور آن‌ها تصویر نسبی از جنایاتی که طالبان در نزدیک به سه و نیم سال اخیر در افغانستان مرتکب شده‌اند، و نقش ملاحبت الله و عبدالحکیم حقانی در رهبری این جنایات، به‌دست می‌دهد. پشت این اسناد حجم بزرگی از مدارک صوتی، تصویری و کتبی وجود دارد و منبع مهمی برای ثبت جنایات طالبان است. از این‌رو درخواست خرنوالی محکمه جنائی بین‌المللی حتی اگر منجر به بازداشت و مجازات رهبران طالبان نگردد، دستاورد مهم در مسیر مبارزه با طالبان و سیاست‌های ضدبشری آن گروه است.

محکمه جنائی بین‌المللی که با ابتکار سازمان ملل متحد و رأی اکثریت اعضای آن سازمان ایجاد شده، و بیشتر کشورهای جهان عضویت کامل آن را به دست آورده و یا حداقل اساسنامه آن را امضاء کرده اند، از اعتبار بین‌المللی برخوردار است و بیانیه‌ها، گزارشات، دساتیر و احکام آن عواقبی دارد. این درخواست و اقدامات آتی محکمه جنائی بین‌المللی عرصه را برای رسمیت امارت طالبانی تنگتر می‌کند، تحرک و ظرفیت دیپلماتیک مقامات آن گروه را محدود می‌کند، و جای‌گاه سیاسی طالبان را در اذهان عمومی بیش از پیش تنزیل می‌دهد.

بستن این دوسیه‌ها به آسانی حذف نام رهبران طالبان از لیست سیاه سازمان ملل نیست و اگر تا مرحله صدور حکم جلب پیش برود، آن‌گاه تنها با مرگ رهبران طالبان و یا حضور آنان در محکمه بسته خواهد شد. از این‌رو اشخاص عمل‌گرا در میان مقامات طالب، آنانی که در پی تحکیم نقش سیاسی خودند و می‌خواهند در فردای پس از طالبان و یا پس از ملاحبت الله نقش داشته باشند، برای نیفتادن در فهرست متهمان آن دادگاه بین‌المللی چاره‌جویی خواهند کرد، و این امر باعث افزایش تشنج و اختلافات درونی گروه طالبان خواهد گردید. علاوه بر آن، تحقیق کارشناسانه از سوی یک نهاد معتبر بین‌المللی در ثبت این دوره تاریک تاریخ ما مهم خواهد بود. فردا ممکن است به مقالات، گزارش‌ها و حتی گفته‌های قربانیان، کسانی با دیده شک بنگرند، اما مدارک ذخیره شده در حافظه محکمه جنائی بین‌المللی را به آسانی انکار نخواهد کرد.

یادآوری: این نوشته در زنتایمز نیز نشر شده است.